

بررسی تاثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر دستکاری سود مبتنی بر مدل بنیش و ورشکستگی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

مریم نادری پور^{۱*}، اکبر رحیمی پور^۲، فاطمه افشار زیدآبادی^۳

۱- گروه حسابداری، واحد سیرجان، دانشگاه آزاد اسلامی، سیرجان، ایران

۲- باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد سیرجان، دانشگاه آزاد اسلامی، سیرجان، ایران.

۳- گروه حسابداری، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی تاثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر دستکاری سود و ورشکستگی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۱-۱۳۹۵ می‌پردازد. در این پژوهش اعتماد بیش از حد مدیریت بر اساس دو شاخص سود پیش‌بینی شده و مخارج سرمایه‌ای اندازه‌گیری شده است. نتایج آزمون‌های آماری پژوهش بیانگر آن است بیش اعتمادی مدیریت بر ورشکستگی شرکت‌ها تاثیر نداشته، اما بر دستکاری سود اثرگذار است. در واقع نتایج نشان می‌دهند که ورشکستگی شرکت‌ها، مستقل از میزان اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس معیار سود پیش‌بینی شده و مخارج سرمایه‌ای است. اما با توجه به مثبت و معنی‌دار بودن تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس شاخص سود پیش‌بینی شده و مخارج سرمایه‌ای بر دستکاری سود شرکت‌ها، این فرضیه پژوهش مورد تأیید واقع می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اعتماد بیش از حد مدیریت، دستکاری سود، مدل بنیش، ورشکستگی،

مدل آلتمن.

مقدمه و بیان مساله

مدیریت یکی از عوامل مهم سازمانی است و به عنوان عامل پنهان و غیر فیزیکی تولید، نقش مستقیم و به سزایی در استفاده بهینه از منابع سازمان ایفا می‌کند (دانشور کاخکی و همکاران، ۱۳۸۸). حیات و بقا، چگونگی اهداف سازمانی و افزایش بازدهی سازمان و مواردی از این قبیل همگی مسئولیت‌های بزرگ و عمده سیستم مدیریت است (ملکیان کله بستی و همکاران، ۱۳۹۲). مدیران، افراد رده بالای سازمان می‌باشند که اختیار و قدرت زیادی در تصمیم‌گیری دارند. تمایلات شخصی، سلیق و احساسات مدیران می‌تواند بر سیاست‌های انتخابی و رویه‌های سازمان تاثیر گذار باشد. یکی از مهمترین عوامل موثر بر رفتار مدیران، مسئله اعتماد بیش از حد یا اعتماد به نفس بیش از حد است. بیش‌اعتمادی به عنوان یک مفهوم بین رشته‌ای، با درجه‌بندی و احتمال قضاوت در روان‌شناسی همراه است و در مفهوم مالی نیز به عنوان یک برآورد و یا تفسیر از میزان دانش و یا اطلاعات خصوصی تعریف شده است (علی‌نژاد ساروکلائی و صبحی، ۱۳۹۵). بیش‌اعتمادی می‌تواند اعتقاد بی‌اساس درباره توانایی‌های شناختی، قضاوت‌ها و استدلال‌های شهودی فرد تعریف شود (نیکبخت و همکاران، ۱۳۹۵؛ حساس‌یگانه و همکاران، ۱۳۹۴؛ بولو و حسنی‌القار، ۱۳۹۴). بیش‌اعتمادی به این معناست که افراد مهارت‌ها و توانایی‌های خود را بیش از واقع تخمین می‌زنند و سطح توانایی‌ها و مهارت‌هایشان را بالاتر از میانگین سطح توانایی‌ها و مهارت‌های سایر افراد می‌بینند و برای خودشان ویژگی‌های مطلوب در نظر می‌گیرند (هانگ و همکاران، ۲۰۱۵). در واقع، بیش‌اعتمادی باعث می‌شود انسان دانش و مهارت خود را بیش از حد و ریسک‌ها را کم‌تر از حد تخمین زده و احساس کند روی مسائل و رویدادها کنترل دارد درحالی‌که ممکن است در واقعیت این گونه نباشد (نصیری پوردری و همکاران، ۱۳۹۵؛ فلاح شمس لیالستانی و همکاران، ۱۳۸۹؛ رامشه و ملانظری، ۱۳۹۳؛ بولو و حسنی‌القار، ۱۳۹۴). مدیر بیش‌اعتماد، دوره طولانی تری را برای تداوم فعالیت‌های شرکت خودش اختصاص می‌دهد تا سایر شرکت‌ها. آن‌ها در

مورد هزینه های سرمایه گذاری خوش بین هستند، بنابراین هزینه ها را کمتر از واقع تخمین می زنند و بازده حاصل از سرمایه گذاری را بیش از حد تخمین می زنند. این بیش اعتمادی مدیران در پیش بینی هزینه ها و فروش نیز اعمال می شود. تصمیمات مبتنی بر تمایلات شخصی و به دور از واقعیت مدیر بیش اعتماد، همواره به عنوان عامل مهمی آینده شرکت را تهدید می کند. مدیریت بیش اعتماد تصمیمات مربوط به واحد تحت حمایت خود را، بر اساس تمایلات و انگیزه های ذهنی خود و به دور از واقعیت گرفته و سلاقی و احساسات و باورهای شخصی خود را در تصمیمات سازمانی وارد می کند و در برخورد با واقعیت به علت عدم آمادگی برخورد با وضع موجود، ناکارا عمل می نماید، این امر موجب حرکت شرکت به سوی ورشکستگی و ناتوانی مالی می شود. مدیران با اعتماد بیش از حد همچنین تمایل بیشتری به تقلب و دستکاری حساب ها دارند (پیرمرادی، ۱۳۹۳). در واقع آن ها برای پنهان نگه داشتن عملکرد بد خود که ناشی از برآوردهای نادقیق آن هاست، اقدام به دستکاری سود می زنند، زیرا سود شرکت معیاری جهت سنجش عملکرد مدیران می باشد، تا آن جا که پاداش مدیران تابعی از سود شرکت معرفی می گردد. در پژوهش حاضر با متمرکز شدن بر ویژگی رفتاری اعتماد به نفس زیاد مدیریت، به اهمیت نقش مدیران در وضعیت توانمندی مالی و یا ورشکستگی و نیز دستکاری سود شرکت ها پرداخته می شود. در واقع، پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سوال است که، آیا بیش اعتمادی مدیران بر ورشکستگی و دستکاری سود شرکت ها تاثیر دارد؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت

اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت یک ویژگی شخصی است که می تواند به صورت اریب رفتاری و داشتن اعتقادات غیر واقعی (مثبت) در رابطه با هر یک از جنبه های یک پیامد در شرایط عدم اطمینان تعریف شود. در این صورت در برآورد میانگین اغراق خواهد شد (اسکالا^۱، ۲۰۰۸). بسیاری از روانشناسان بیان داشته اند که بیش اعتمادی به توانایی های فرد برای پردازش اطلاعات مرتبط می شود. آن ها در نتیجه ی آزمون های درجه بندی افراد بیش اعتماد، دو

تفسیر معقول در این زمینه ارائه داده‌اند. نخست این که آزمودنی‌ها (افراد بیش‌اعتماد) به‌طور کافی از روش‌های استنتاجی استفاده نمی‌کنند. دیگر این که آزمودنی‌ها اعتقاد دارند که برای انتخاب پاسخ، اطلاعات ذخیره شده در حافظه کافی است و نیازی به فرآیند استنتاجی نیست (خوش‌طینت و نادى قمى، ۱۳۸۸). تئوری‌های روانشناسی و شواهد موجود نیز نشان از آن دارد که، افراد بیش‌اعتماد نسبت به اطلاعات درک شده توسط خود بیش از اندازه اعتماد دارند. به‌عنوان مثال اگر فردی شخصاً نسبت به تحلیل اطلاعات یک شرکت مبادرت ورزد، آن‌گاه در ارتباط با دریافت اطلاعات جدید درخصوص همان شرکت از سایر کانال‌های اطلاعاتی، واکنش کم‌تری از خود نشان خواهد داد (مهرانی و همکاران، ۱۳۹۵). مدیران بیش‌اعتماد یا خوش‌بین با اتکا بیش از حد بر نتایج گذشته ریسک را کمتر از واقع برآورد کرده و انتظار سودی بیش از واقع را در آینده دارند (پیرمرادی و همکاران، ۱۳۹۲). مدیران بیش‌اعتماد، برگشت‌های آتی سرمایه از پروژه‌های شرکت‌هایشان را بیش از حد تخمین می‌زنند. از این رو آن‌ها، احتمال و بزرگی شوک‌های مثبت گردش‌های نقدی آتی حاصل از پروژه در حال اجرا را بیش از حد تخمین می‌زنند و شوک‌های معکوس و منفی گردش‌های نقدی را کمتر از حد تخمین می‌زنند (ملکیان کله بستی و همکاران، ۱۳۹۲). مدیران در امر تحصیل و ادغام با خوش‌بینی زیاد و بیش‌اعتمادی، سود مالکیت‌شان را بیش از حد تخمین می‌زنند که این امر در ادغام و تحصیل می‌تواند توضیح‌دهنده زیان‌های آتی باشد. در واقع مدیران بیش‌اعتماد به تخمین و برآورد بیش از اندازه فواید آتی ناشی از پروژه‌های سرمایه‌گذاری می‌پردازند که در مباحث مالی به برآورد بیش‌حد از عواید مالی، سود، جریان‌ات نقدی آتی و ... اطلاق می‌شود.

دستکاری سود

دستکاری سود در چارچوب اصول پذیرفته شده حسابداری، همان مدیریت سود است که ممکن است کارا یا فرصت‌طلبانه باشد (کردستانی و تاتالی، ۱۳۹۵). به‌عبارتی دیگر مدیریت سود، نوعی دستکاری سود با استفاده از اصول و قوانین حسابداری است که توسط مدیریت برای کنترل سود طبق نظر دلخواه آن‌ها انجام می‌پذیرد و به‌طور مصنوعی، تغییرپذیری جریان

سود را مدیریت می کنند. مدیران انگیزه قوی دارند که سود را مدیریت کنند. مدیران واحدهای تجاری سعی می کنند در فرآیند تعیین سود دخالت نمایند تا رقم سود در راستای اهداف دلخواه آن‌ها گزارش شود. (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۵). مدیران شرکت‌ها برای دستکاری سود از دو روش مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی و مدیریت واقعی سود استفاده می کنند. در حالت اول، مدیریت از طریق دستکاری ارقام تعهدی به آرایش ارقام حسابداری مطابق با اهداف مطلوب خود می پردازد. در این روش، مدیر به وسیله تسریع در شناخت درآمدها و تاخیر در شناخت هزینه‌ها، به منظور ارائه عملکردی بهتر در دوره جاری، اقدام به مدیریت سود می کند. اما در حالت دوم، مدیریت با اتخاذ برخی تصمیم‌های عملیاتی و به عبارت دیگر دستکاری فعالیت‌های واقعی به مدیریت واقعی سود روی می آورد و به سود مورد نظر خویش دست می یابد (سعیدی و همکاران، ۱۳۹۲). هنگامی که مدیران هم از ارقام تعهدی و هم از ارقام واقعی در داخل و خارج از چارچوب اصول پذیرفته شده حسابداری برای دستکاری استفاده می کنند، برای شناسایی این نوع از دستکاری سود مدل‌های ترکیبی عملکرد بهتری دارند (کردستانی و تاتلی، ۱۳۹۵). بنیش^۱ (۱۹۹۹) ترکیبی از نسبت‌های مالی و ارقام تعهدی را برای پیش‌بینی شیوه‌های دستکاری سود به کار گرفت. نتیجه جست‌وجوی وی بر اساس داده‌های صورت‌های مالی به توسعه مدلی هشت متغیره ختم شد.

ورشکستگی

بر اساس ماده ۴۱۲ قانون تجارت ایران ورشکستگی قانون تجارت ایران، ورشکستگی تاجر یا شرکت تجاری در نتیجه توقف از تادیه وجوهی که بر عهده اوست، حاصل می شود (منصور، ۱۳۸۷). نیوتن^۲ (۱۹۹۸) دلایل ورشکستگی را به طور کلی به دو دسته دلایل درون‌سازمانی و برون‌سازمانی تقسیم کرده است. از نظر او دلایل برون‌سازمانی عبارتند از: ویژگی‌های سیستم اقتصادی، رقابت، تغییرات در تجارت و بهبودها و انتقالات در تقاضای عمومی، نوسانات تجاری، تامین مالی و تصادفات. وی عوامل درون‌سازمانی ورشکستگی واحدهای تجاری را

1. Beneish
2. Newton

عواملی می‌داند که می‌توان با برخی اقدامات واحد تجاری از آنها جلوگیری کرد. اغلب این عوامل ناشی از تصمیم‌گیری غلط است و مسئولیت آنها را باید مستقیماً متوجه خود واحد تجاری دانست. از نظر او این عوامل عبارتند از: ایجاد و توسعه بیش از اندازه اعتبار، مدیریت ناکارا، سرمایه ناکافی و خیانت و تقلب.

از مهم‌ترین دلایل ورشکستگی در ایران، می‌توان به نوسانات اقتصادی و متغیرهای سیاسی به‌عنوان عوامل بیرونی و غیرقابل کنترل توسط شرکت‌ها و بالا بودن هزینه‌های تولید، هزینه بهره پرداختی و بروگرایی تولید به‌عنوان عوامل درونی و قابل کنترل توسط شرکت‌ها اشاره کرد (نیکبخت و شریفی، ۱۳۸۹). نیوتن (۲۰۰۹) مراحل ایجاد بحران مالی را به دوره نهنفتگی، کسری وجه نقد، عدم قدرت پرداخت دیون مالی یا تجاری، عدم پرداخت دیون کامل و در نهایت ورشکستگی تقسیم کرد. اگرچه اغلب ورشکستگی‌ها از این مراحل پیروی می‌کنند، اما برخی از شرکت‌ها ممکن است بدون مراحل فوق به ورشکستگی کامل برسند.

پیشینه پژوهش

دوئلمن و همکاران^۱ (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی رابطه بین بیش‌اعتمادی مدیران و حق‌الزحمه حسابرسی پرداختند. آن‌ها دریافتند که اگر حسابرسان دریابند که در مدیران شرکت مورد رسیدگی تمایلات بیش‌اعتمادی وجود دارد، در آن صورت وقت بیش‌تری برای حسابرسی صرف می‌کنند و در نتیجه خواهان حق‌الزحمه حسابرسی بیش‌تری هستند. هم‌چنین برعکس، نشان دادند مدیران بیش‌اعتماد تمایل کم‌تری به رسیدگی‌های حسابرس دارند و برای پرداخت حق‌الزحمه کم‌تر، حسابرسان متخصص صنعت را به‌عنوان حسابرس انتخاب نمی‌کنند. بومن^۲ (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی بیش‌اطمینانی مدیریت و هموارسازی سود پرداخت. وی از تصمیمات سرمایه‌گذاری مدیران و اعمال اختیار خرید سهام به‌عنوان معیارهای بیش‌اطمینانی استفاده نمود. پژوهش‌های بومن نشان داد مدیران بیش‌اطمینان نسبت به سایر مدیران بیش‌تر اقدام به هموارسازی سود می‌کنند.

1. Duellman et al
2. Bouwman

فرانسیس چیتی و کاسچتال^۱ (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان "آیا شرکت‌های ورشکسته بیش‌تر از شرکت‌های غیرورشکسته سودشان را دستکاری می‌کنند؟" به بررسی مدل بنیش (۱۹۹۹) در نمونه‌ای شامل ۳۰ شرکت ورشکسته و ۳۰ شرکت غیرورشکسته پرداختند. آن‌ها دریافتند که در شرکت‌های ورشکسته، سود دستکاری می‌شود و به‌طور شایان توجهی در یک سال قبل از ورشکستگی کاهش می‌یابد.

ایمپینک^۲ (۲۰۱۰) به بررسی تاثیر دستکاری سود بر تداوم فعالیت و ورشکستگی شرکت ورلدکام طی سال‌های ۲۰۰۱-۲۰۰۰ پرداخت. وی از مدل بنیش (۱۹۹۹) برای پیش‌بینی دستکاری سود و از مدل آلمن (۱۹۶۸) و مدل اولسون (۱۹۸۰) برای پیش‌بینی ورشکستگی بهره برد. یافته‌های وی نشان داد دستکاری سود با معیارهای تداوم فعالیت و ورشکستگی ارتباط دارد.

باغومیان و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله خود تحت عنوان بررسی رکود اقتصادی و مدیریت سود که طی سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ بر روی ۱۱۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انجام شد، نشان دادند که با افزایش رشد منفی تولید ناخالص داخلی، مدیران شرکت‌ها اقدام به مدیریت سود بیش‌تری می‌کنند تا با بهتر نشان دادن وضعیت مالی شرکت مانع از ورشکستگی شوند. همچنین علاوه بر انگیزه‌های مدیریت سود مانند پاداش، می‌توان رکود اقتصادی را یکی از عوامل تاثیرگذار بر مدیریت سود دانست.

کردستانی و تاتلی (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "پیش‌بینی دستکاری سود: توسعه یک مدل" درصدد تعدیل ضرایب مدل دستکاری سود بنیش برآمدند. یافته‌های پژوهش آن‌ها نشان داد در محیط اقتصادی ایران مدل اولیه بنیش نسبت به مدل تعدیل شده بنیش قدرت خوبی برای شناسایی سطوح دستکاری سود ندارد.

علی‌نژاد و صبحی (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی تاثیر بیش اعتمادی مدیران بر ارزش دفتری و ارزش بازار ساختار سرمایه پرداختند. در این راستا از میان شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از روش انتخاب هدفمند ۶۲ شرکت به عنوان نمونه

پژوهش انتخاب نموده و برای آزمون فرضیه‌ها از روش رگرسیون چند متغیره و روش گشتاور تعمیم یافته استفاده نمودند. نتایج حاصل از پژوهش آن‌ها حاکی از آن بود که میزان بیش اعتمادی مدیران تأثیری بر ارزش دفتری ساختار سرمایه ندارد، این در حالی است که در پژوهش آن‌ها تأثیر بیش اعتمادی بر روی ارزش بازار ساختار سرمایه مشاهده شد.

فرضیه‌های پژوهش

فرضیات اصلی

- ۱- اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر ورشکستگی شرکت‌ها تأثیر دارد.
- ۲- اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر دستکاری سود شرکت‌ها تأثیر دارد.

فرضیات فرعی

- ۱- اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش‌بینی شده بر ورشکستگی شرکت‌ها تأثیر دارد.
- ۲- اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس مخارج سرمایه‌ای بر ورشکستگی شرکت‌ها تأثیر دارد.
- ۳- اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش‌بینی شده بر دستکاری سود شرکت‌ها تأثیر دارد.
- ۴- اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس مخارج سرمایه‌ای بر دستکاری سود شرکت‌ها تأثیر دارد.

روش پژوهش

روش پژوهش در این تحقیق از نوع «علی» یا «پس‌رویدادی» است. این پژوهش از لحاظ روش اجرا در زمره پژوهش‌های همبستگی قرار دارد. همچنین بر اساس هدف، پژوهش مذکور کاربردی است. در این پژوهش به منظور جمع‌آوری اطلاعات از دو روش کتابخانه‌ای و روش میدانی استفاده می‌گردد. بدین صورت که به منظور بررسی ادبیات و سوابق پژوهش از روش کتابخانه‌ای، در این روش کتاب‌ها، نشریات داخلی و بین‌المللی مرتبط با موضوع پژوهش،

مورد مطالعه قرار می گیرند. جامعه آماری این پژوهش همه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. نمونه آماری در برگیرنده شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران هستند و روش نمونه گیری در این پژوهش روش غربالگری یا حذف سامان مند است، بدین صورت که شرکت های حائز شرایط جامعه آماری، انتخاب و مابقی شرکت های بورسی، مورد بررسی قرار نمی گیرند. بر اساس معیارهای فوق، ۸۷ شرکت شناسایی گردید.

درخصوص جمع آوری اطلاعات و داده های پژوهش (متغیرهای پژوهش) نیز از نرم افزار ره-آورد نوین ۳ و همچنین سایت رسمی بورس بهره گرفته می شود. در این پژوهش از بین روش های تجزیه و تحلیل داده ها، از روش «داده های ترکیبی/تلفیقی» استفاده می شود. جهت آزمون فرضیه های اصلی پژوهش و فرضیه های فرعی مرتبط با آن، یعنی تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر دستکاری سود و ورشکستگی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از تحلیل های رگرسیونی تلفیقی/ترکیبی در حالت لجستیک در سطح کل شرکت ها استفاده می شود.

لازم به ذکر است جهت آزمون فرضیه های پژوهش از روش رگرسیونی حداکثر درست نمایی-لوجیت باینری (لجستیک) استفاده می شود؛ چرا که متغیرهای وابسته پژوهش (ورشکستگی و دستکاری سود) به صورت متغیر مجازی (دو وجهی) می باشد. در این مدل ها (لجستیک) به منظور تعیین معنی داری کل مدل رگرسیونی از آماره ضریب تعیین مک فادن و آماره نسبت درست نمایی استفاده می گردد.

در همه تکنیک های آماری از نرم افزارهای EXCEL و EViews 9 استفاده می شود. جهت تعیین نرمال بودن متغیرهای پژوهش در نرم افزار EViews 9 از آماره جارک-براستفاده می-شود، به این صورت که اگر احتمال آماره مذکور برای متغیری بیش تر از ۵٪ باشد، توزیع آن متغیر نرمال و در غیر این صورت غیر نرمال است.

یافته های پژوهش

در پژوهش حاضر قبل از آزمون فرضیه های پژوهش، پایایی (ایستایی)، آمار توصیفی و همبستگی بین متغیرها مورد بررسی قرار گرفته و سپس به تخمین مدل های رگرسیونی حداکثر

درست‌نمایی-لوجیت باینری (لجستیک) جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش پرداخته شده است.

بررسی پایایی متغیرهای پژوهش در سطح کل شرکت‌ها

نتایج پایایی متغیرهای پژوهش در سطح کل شرکت‌ها در جدول ۱ ارائه شده است. برای تعیین پایایی متغیرهای پژوهش از آزمون لوین، لین و چو^۱ استفاده شده است. نتایج این آزمون بیانگر آن است که متغیرها طی دوره پژوهش در سطح پایا بوده‌اند، چرا که مقدار احتمال برای آزمون مذکور، کم‌تر از ۰.۵٪ بوده است. پایایی بدین معنی است که میانگین و واریانس متغیرها در طول زمان و کوواریانس متغیرها بین سال‌های مختلف ثابت بوده است. سنجش پایایی در رابطه با متغیرهای مجازی، نامفهوم است و لذا از ارائه آن‌ها خودداری شده است.

جدول ۱- آزمون پایایی متغیرهای پژوهش

متغیرها	نوع آزمون	مقدار آماره لوین، لین و چو	احتمال آماره لوین، لین و چو
ورشکستگی شرکت BANKRUPT		---	---
دستکاری سود MANIPULAT		---	---
اعتماد به نفس بیش از حد (سود پیش‌بینی شده) COC1		---	---
اعتماد به نفس بیش از حد (مخارج سرمایه‌ای) COC2		---	---
اندازه شرکت SIZE		-۶/۳۸	۰/۰۰۰۰
عمر شرکت AGE		-۹۵/۳۰	۰/۰۰۰۰
اهرم مالی LEV		-۱۹/۹۳	۰/۰۰۰۰

بررسی آمار توصیفی متغیرها در سطح کل شرکت‌ها

آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش در سطح کل شرکت‌ها در جدول ۲ ارائه شده است.

در بین متغیرهای کنترلی پژوهش، متغیر اهرم مالی دارای بیشترین ضریب تغییرات (حاصل تقسیم انحراف معیار بر میانگین) و پراکندگی و در نتیجه کمترین ثبات و پایداری و در مقابل، اندازه شرکت دارای کمترین ضریب تغییرات و پراکندگی و در نتیجه بیشترین ثبات و پایداری طی دوره پژوهش بوده است. این امر حاکی از آن است که شرکت‌های مورد بررسی از نظر میزان استفاده از بدهی در ساختار سرمایه، تفاوت نسبتاً چشمگیری با هم داشته‌اند. دیگر نتایج آمار توصیفی حاکی از آن است که در شرکت‌های مورد بررسی، میانگین اهرم مالی، ۰/۶۰، بوده است.

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش در سطح کل شرکت‌ها

متغیرها	معیارها	تعداد	میانگین	میانه	ماکزیمم	مینیمم	انحراف معیار	ضریب تغییرات
اندازه شرکت SIZE	۴۳۵	۱۳/۹۶	۱۳/۸۲	۱۸/۴۵	۱۰/۰۳	۱/۴۶	۰/۱۰	
عمر شرکت AGE	۴۳۵	۳/۵۷	۳/۷۱	۴/۱۴	۲/۴۰	۰/۳۹	۰/۱۱	
اهرم مالی LEV	۴۳۵	۰/۶۰	۰/۶۳	۰/۸۷	۰/۰۵	۰/۱۹	۰/۳۲	

جدول توزیع فراوانی متغیرهای کیفی پژوهش در جدول ۳ ارائه شده است.

اطلاعات مربوط به متغیرهای کیفی (دو وجهی) حاکی از آن است که ۲۷٪ سال-شرکت‌های مورد بررسی (یعنی؛ ۱۱۹ سال-شرکت) طی دوره پژوهش، در وضعیت نامطلوب مالی (احتمال بالای ورشکستگی) قرار داشته‌اند. همچنین، ۴۲٪ سال-شرکت‌های نمونه (۱۸۴ سال-شرکت)، طی دوره پژوهش، اقدام به دستکاری سود نموده‌اند.

اطلاعات مربوط به متغیرهای کیفی (دو وجهی) اعتماد به نفس بیش از حد حاکی از آن است که طی دوره پژوهش و بر اساس معیار سود پیش‌بینی شده، در ۴۶٪ سال-شرکت‌های مورد بررسی (یعنی؛ ۱۹۸ سال-شرکت)، مدیران دارای رفتار بیش اعتمادی (اعتماد به نفس بالا) بوده‌اند. این در حالی است که بر حسب شاخص مخارج سرمایه‌ای، در ۵۰٪ سال-

شرکت‌های مورد بررسی (یعنی؛ ۲۱۷ سال-شرکت)، مدیران از رفتار بیش اعتمادی برخوردار بوده‌اند.

جدول ۳- آمار توصیفی متغیرهای کیفی پژوهش

متغیرها	فراوانی مطلق	فراوانی نسبی
ورشکستگی شرکت BANKRUPT	۱۱۹	۰/۲۷
دستکاری سود MANIPULAT	۱۸۴	۰/۴۲
اعتماد به نفس بیش از حد (سود پیش‌بینی شده) COC1	۱۹۸	۰/۴۶
اعتماد به نفس بیش از حد (مخارج سرمایه‌ای) COC2	۲۱۷	۰/۵۰

بررسی همبستگی بین متغیرها در سطح کل شرکت‌ها

همبستگی بین متغیرهای پژوهش در جدول ۴ نشان می‌دهد که طی دوره پژوهش، متغیر وابسته ورشکستگی شرکت با متغیر وابسته دستکاری سود و همچنین با متغیر کنترلی اهرم مالی، همبستگی مثبت و معنی‌دار داشته است. این امر نشان می‌دهد که در شرکت‌های دارای سطوح بالای دستکاری سود و در شرکت‌های دارای میزان بالای بدهی در ساختار سرمایه، احتمال ورشکستگی نیز، بالاتر بوده است.

همبستگی مثبت و معنی‌دار متغیر وابسته دستکاری سود با معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت، حاکی از آن است که در شرکت‌های دارای مدیران با اعتماد به نفس بیش از حد، میزان دستکاری سود، به طور چشمگیری بیشتر بوده است.

همبستگی منفی و معنی‌دار میزان مخارج سرمایه‌ای به عنوان یکی از معیارهای اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت با اهرم مالی و عمر شرکت، حاکی از آن است که در شرکت‌های با قدمت بیش‌تر و همچنین در شرکت‌های اهرمی، میزان مخارج سرمایه‌ای، به طور قابل ملاحظه‌ای کم‌تر بوده است. به بیان دیگر، در شرکت‌های مذکور (شرکت‌های با قدمت بیش‌تر و اهرمی)، اعتماد به نفس مدیران نسبتاً پایین بوده است.

همبستگی مثبت و معنی دار اهرم مالی با سود پیش‌بینی شده، حاکی از آن است که در شرکت‌های دارای میزان بالای بدهی در ساختار سرمایه، میزان سود پیش‌بینی شده به طور چشمگیری بیش تر بوده است. سایر نتایج همبستگی در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴- همبستگی بین متغیرهای پژوهش

LEV	AGE	SIZE	COC2	COC1	Manipulat	Bankrupt	متغیرها	
							متغیرها	متغیرها
۰/۴۱	۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۰۵	۰/۱۵	۱	ضریب همبستگی	ورشکستگی شرکت
							Sig.	BANKRUPT
-۰/۰۵	-۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۱۲	۰/۱۰	۱	۱	ضریب همبستگی	دستکاری سود
							Sig.	MANIPULAT
۰/۱۰	۰/۰۴	۰/۰۱	۰/۰۷	۱	۱	۱	ضریب همبستگی	سود پیش‌بینی شده
							Sig.	COC1
-۰/۱۱	-۰/۱۶	-۰/۰۵	۱	۱	۱	۱	ضریب همبستگی	مخارج سرمایه‌ای
							Sig.	COC2
۰/۰۶	۰/۱۱	۱	۱	۱	۱	۱	ضریب همبستگی	اندازه شرکت
							Sig.	SIZE
۰/۰۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	ضریب همبستگی	عمر شرکت
							Sig.	AGE
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	ضریب همبستگی	اهرم مالی
							Sig.	LEV

آزمون فرضیه فرعی اول پژوهش

فرضیه فرعی اول: اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش‌بینی شده بر ورشکستگی شرکت‌ها تأثیر دارد.

جهت آزمون این فرضیه از روش رگرسیونی حداکثر درست‌نمایی- لوجیت باینری (لجستیک) استفاده شده است؛ چرا که متغیر وابسته پژوهش (ورشکستگی شرکت‌ها) به صورت متغیر مجازی (دو وجهی) می‌باشد. در این مدل به منظور تعیین معنی‌داری کل مدل رگرسیونی از آماره ضریب تعیین مک فادن و آماره نسبت درست‌نمایی استفاده می‌گردد و مهم‌ترین ویژگی مدل رگرسیون لجستیک آن است که نیازی به برقراری فرض‌های نرمال بودن و همسانی ماتریس‌های کوواریانس ندارد.

مدل رگرسیونی تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش‌بینی شده بر ورشکستگی شرکت‌ها در جدول ۵ آورده شده است. نتایج نشان می‌دهد که تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش‌بینی شده بر ورشکستگی شرکت‌ها، مثبت (۰/۰۵) ولی با توجه به احتمال آماره $Z(0/8375)$ معنی‌دار نمی‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که ورشکستگی شرکت‌ها، مستقل از میزان اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس معیار سود پیش‌بینی شده است.

سایر نتایج حاکی از تأثیر مثبت و معنی‌دار متغیر کنترلی اهرم مالی بر ورشکستگی شرکت‌ها طی دوره پژوهش است. این امر نشان می‌دهد که در شرکت‌های اهرمی بورسی (شرکت‌های دارای میزان بالای بدهی در ساختار سرمایه)، احتمال ورشکستگی شرکت‌ها، بیش‌تر بوده است. با توجه به ضریب تعیین مک فادن، حدود ۰/۱۶۲ از تغییرات احتمال ورشکستگی شرکت‌ها طی دوره پژوهش تحت تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس معیار سود پیش‌بینی شده و متغیرهای کنترلی به ویژه اهرم مالی بوده است.

نتایج مربوط به احتمال آماره نسبت درست‌نمایی (۰/۰۰۰۰) حاکی از معنی‌دار بودن مدل رگرسیونی در حالت کلی است.

با توجه به معنی‌دار نبودن تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس معیار سود پیش‌بینی شده بر ورشکستگی شرکت‌ها، فرضیه فرعی اول پژوهش مورد تأیید واقع نمی‌شود.

جدول ۵- مدل رگرسیونی حداکثر درست‌نمایی - لوجیت باینری تأثیر اعتماد به نفس

بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش‌بینی شده بر ورشکستگی شرکت‌ها

احتمال آماره Z	مقدار آماره Z	ضرایب رگرسیونی	آماره‌ها متغیرها
۰/۰۰۰۰	-۴/۴۳	-۷/۲۲	مقدار ثابت C
۰/۸۳۷۵	۰/۲۱	۰/۰۵	اعتماد به نفس بیش از حد (سود پیش‌بینی شده) COCI
۰/۲۶۹۳	۱/۱۰	۰/۰۹	اندازه شرکت SIZE
۰/۶۲۹۶	۰/۴۸	۰/۱۶	عمر شرکت AGE
۰/۰۰۰۰	۷/۳۴	۶/۷۶	اهرم مالی LEV
احتمال آماره نسبت درست‌نمایی		مقدار آماره نسبت درست‌نمایی	ضریب تعیین مک فادن
۰/۰۰۰۰		۸۳/۰۳	۰/۱۶۲

آزمون فرضیه فرعی دوم پژوهش

فرضیه فرعی دوم: اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس مخارج سرمایه‌ای بر ورشکستگی شرکت‌ها تأثیر دارد.

جهت آزمون این فرضیه نیز از روش رگرسیونی حداکثر درست‌نمایی - لوجیت باینری (لجستیک) استفاده شده است؛ چرا که متغیر وابسته پژوهش (ورشکستگی شرکت‌ها) به صورت متغیر مجازی (دو وجهی) است. مدل رگرسیونی تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس مخارج سرمایه‌ای بر ورشکستگی شرکت‌ها در جدول ۶ آورده شده است. نتایج نشان می‌دهد که تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس شاخص مخارج سرمایه‌ای نیز بر ورشکستگی شرکت‌ها، مثبت (۰/۰۹) ولی با توجه به احتمال آماره Z (۰/۷۱۱۰) معنی‌دار نمی‌باشد. این امر نشان می‌دهد که ورشکستگی شرکت‌ها، مستقل از اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس شاخص مخارج سرمایه‌ای هم است.

سایر نتایج حاکی از تأثیر مثبت و معنی‌دار متغیر کنترلی اهرم مالی بر ورشکستگی شرکت‌ها طی دوره پژوهش است. با توجه به ضریب تعیین مک فادن حدود ۰/۱۶۳ از تغییرات و

احتمال ورشکستگی شرکت‌ها طی دوره پژوهش تحت تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس شاخص مخارج سرمایه‌ای و متغیرهای کنترلی به ویژه اهرم مالی بوده است. نتایج مربوط به احتمال آماره نسبت درست‌نمایی (۰/۰۰۰۰) حاکی از معنی‌دار بودن مدل رگرسیونی در حالت کلی است. با توجه به معنی‌دار نبودن تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس شاخص مخارج سرمایه‌ای بر ورشکستگی شرکت‌ها، فرضیه فرعی دوم پژوهش نیز مورد تأیید واقع نمی‌شود.

جدول ۶- مدل رگرسیونی حداکثر درست‌نمایی- لوجیت باینری تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس مخارج سرمایه‌ای بر ورشکستگی شرکت‌ها

متغیرها	آماره‌ها	ضرایب رگرسیونی	مقدار آماره Z	احتمال آماره Z
	مقدار ثابت C	-۷/۱۱	-۴/۲۷	۰/۰۰۰۰
	اعتماد به نفس بیش از حد (مخارج سرمایه‌ای) COC2	۰/۰۹	۰/۳۷	۰/۷۱۱۰
	اندازه شرکت SIZE	۰/۰۹	۱/۰۶	۰/۲۸۹۲
	عمر شرکت AGE	۰/۱۵	۰/۴۸	۰/۶۳۳۱
	اهرم مالی LEV	۶/۷۶	۷/۳۴	۰/۰۰۰۰
ضریب تعیین مک فادن	مقدار آماره نسبت درست‌نمایی	احتمال آماره نسبت درست‌نمایی		
۰/۱۶۳	۸۳/۱۳	۰/۰۰۰۰		

آزمون فرضیه فرعی سوم پژوهش

فرضیه فرعی سوم: اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش‌بینی شده بر دستکاری سود شرکت‌ها تأثیر دارد.

جهت آزمون این فرضیه هم از روش رگرسیونی حداکثر درست‌نمایی- لوجیت باینری (لجستیک) استفاده شده است؛ چرا که متغیر وابسته پژوهش (دستکاری سود) نیز به صورت متغیر مجازی (دو وجهی) است. مدل رگرسیونی تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش‌بینی شده بر دستکاری سود شرکت‌ها در جدول ۷ آورده شده است. نتایج نشان

می دهد که تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش بینی شده بر دستکاری سود شرکت ها، مثبت (۰/۴۳) و با توجه به احتمال آماره Z (۰/۳۱۰) معنی دار می باشد. این امر نشان می دهد که اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش بینی شده بر دستکاری سود شرکت ها، تأثیر مستقیم دارد. یعنی، در شرکت های دارای مدیران با میزان بالای اعتماد به نفس بیش از حد بر اساس شاخص سود پیش بینی شده، میزان دستکاری سود، به طور چشمگیری بالا بوده است.

دیگر نتایج حاکی از عدم تأثیر متغیرهای کنترلی بر دستکاری سود شرکت ها طی دوره پژوهش است. با توجه به ضریب تعیین مک فادن حدود ۰/۱۵۶ از تغییرات و احتمال دستکاری سود شرکت ها طی دوره پژوهش تحت تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس شاخص سود پیش بینی شده و متغیرهای کنترلی بوده است. نتایج مربوط به احتمال آماره نسبت درست نمایی (۰/۰۰۰۰) حاکی از معنی دار بودن مدل رگرسیونی در حالت کلی است.

با توجه به مثبت و معنی دار بودن تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس شاخص سود پیش بینی شده بر دستکاری سود شرکت ها، فرضیه فرعی سوم پژوهش مورد تأیید واقع می شود.

جدول ۷- مدل رگرسیونی حداکثر درست نمایی- لوجیت باینری تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس سود پیش بینی شده بر دستکاری سود شرکت ها

متغیرها	آماره ها	ضرایب رگرسیونی	مقدار آماره Z	احتمال آماره Z
مقدار ثابت C		-۰/۴۹	-۰/۳۹	۰/۶۹۹۷
اعتماد به نفس بیش از حد (سود پیش بینی شده) COCI		۰/۴۳	۲/۱۷	۰/۰۳۱۰
اندازه شرکت SIZE		۰/۱۰	۱/۴۹	۰/۱۳۷۵
عمر شرکت AGE		-۰/۲۶	-۱/۰۴	۰/۳۰۰۵
اهرم مالی LEV		-۰/۸۱	-۱/۵۳	۰/۱۲۶۰
ضریب تعیین مک فادن		مقدار آماره نسبت درست نمایی	احتمال آماره نسبت درست نمایی	
۰/۱۵۶		۷۹/۲۴	۰/۰۰۰۰	

آزمون فرضیه فرعی چهارم پژوهش

فرضیه فرعی چهارم: اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس مخارج سرمایه‌ای بر دستکاری سود شرکت‌ها تأثیر دارد.

جهت آزمون این فرضیه نیز از روش رگرسیونی حداکثر درست‌نمایی- لوجیت باینری (لجستیک) استفاده شده است. مدل رگرسیونی تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس مخارج سرمایه‌ای بر دستکاری سود شرکت‌ها در جدول ۸ آورده شده است. نتایج نشان می‌دهد که تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس معیار مخارج سرمایه‌ای نیز بر دستکاری سود شرکت‌ها، مثبت (۰/۴۹) و با توجه به احتمال آماره Z (۰/۰۱۵۷) معنی‌دار می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس معیار مخارج سرمایه‌ای نیز بر دستکاری سود شرکت‌ها، تأثیر مستقیم دارد. یعنی، در شرکت‌های دارای مدیران با میزان بالایی اعتماد به نفس بیش از حد بر اساس معیار مخارج سرمایه‌ای هم، میزان دستکاری سود، به طور چشمگیری بالا بوده است.

دیگر نتایج حاکی از عدم تأثیر متغیرهای کنترلی بر دستکاری سود شرکت‌ها طی دوره پژوهش است. با توجه به ضریب تعیین مک فادن حدود ۰/۱۵۸ از تغییرات و احتمال دستکاری سود شرکت‌ها طی دوره پژوهش تحت تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس معیار مخارج سرمایه‌ای و متغیرهای کنترلی بوده است. نتایج مربوط به احتمال آماره نسبت درست-نمایی (۰/۰۰۰۰) حاکی از معنی‌دار بودن مدل رگرسیونی در حالت کلی است.

با توجه به مثبت و معنی‌دار بودن تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس معیار مخارج سرمایه‌ای بر دستکاری سود شرکت‌ها، فرضیه فرعی چهارم پژوهش هم مورد تأیید واقع می‌شود.

جدول ۷- مدل رگرسیونی حداکثر درست‌نمایی- لوجیت باینری تأثیر اعتماد به نفس بیش از حد مدیریت بر اساس مخارج سرمایه‌ای بر دستکاری سود شرکت‌ها

متغیرها	آماره‌ها	ضرایب رگرسیونی	مقدار آماره Z	احتمال آماره Z
مقدار ثابت C		-۱/۲۸	-۰/۹۸	۰/۳۲۹۰
اعتماد به نفس بیش از حد (مخارج سرمایه‌ای) COC2		۰/۴۹	۲/۴۲	۰/۰۱۵۷
اندازه شرکت SIZE		۰/۱۱	۱/۶۱	۰/۱۰۸۰
عمر شرکت AGE		-۰/۱۳	-۰/۵۱	۰/۶۱۱۱
اهرم مالی LEV		-۰/۵۷	-۱/۰۷	۰/۲۸۴۳
ضریب تعیین مک فادن	مقدار آماره نسبت درست‌نمایی	احتمال آماره نسبت درست‌نمایی		
۰/۱۵۸	۸۰/۳۹	۰/۰۰۰۰		

بحث و نتیجه‌گیری

همانطور که بیان شد، ورشکستگی زمانی اتفاق می‌افتد که شرکت قادر به پرداخت بدهی - های خود نیست و از ادامه فعالیت‌های تجاریش باز می‌ماند. از سوی دیگر، بیان شد که تصمیمات مبتنی بر تمایلات شخصی و به دور از واقعیت مدیر بیش اعتماد، همواره به عنوان عاملی مهم، آینده شرکت را تهدید می‌کند. مدیران بیش اعتماد، تصمیمات مربوط به واحد تحت حمایت خود را، بر اساس تمایلات و انگیزه‌های ذهنی خود و به دور از واقعیت گرفته و سلايق و احساسات و باورهای شخصی خود را در تصمیمات سازمانی وارد می‌کنند و در برخورد با واقعیت به علت عدم آمادگی برخورد با وضع موجود، ناکارا عمل می‌نمایند؛ این امر موجب حرکت شرکت به سوی ورشکستگی و ناتوانی مالی می‌شود. انتظار می‌رود شرکت‌های دارای مدیران با اعتماد به نفس بیش از حد، با احتمال بیش‌تری با ورشکستگی مواجه شوند. از این رو، در فرضیه اول پژوهش به بررسی تأثیر نقش تمایلات شخصی و انگیزه‌های شخصیتی آن‌ها بر اساس معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیران در وضعیت شرکت‌ها (ورشکستگی شرکت‌ها) در سطح شرکت‌های بورسی پرداخته شد. نتایج حاصله حاکی از عدم تأیید و در واقع عدم تأثیر معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیران بر احتمال

ورشکستگی در سطح کل شرکت هاست. به بیان دیگر، احتمال ورشکستگی شرکت‌های بورسی، مستقل از تمایلات شخصی و انگیزه‌های شخصیتی مدیران بر اساس معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد آنان است. نتایج فرضیه حاضر در رابطه با تأثیر مستقیم اهرم مالی بر ورشکستگی شرکت‌ها، تا حدودی موافق با نتایج پژوهش‌های قبلی ایزدی‌نیا و همکاران (۱۳۹۲) و خواجه‌وی و امیری (۱۳۹۲) است. نتایج فرضیه حاضر در رابطه با عدم تأثیر معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیران بر ورشکستگی شرکت‌ها، تا حدودی مغایر با نتایج پژوهش قبلی پیرمرادی (۱۳۹۳) است. از طرفی مدیران بیش اعتماد، تصمیمات مربوط به واحد تحت حمایت خود را، بر اساس تمایلات و انگیزه‌های ذهنی خود و به دور از واقعیت گرفته و سلیق و احساسات و باورهای شخصی خود را در تصمیمات سازمانی وارد می‌کنند. همچنین، مدیران با اعتماد بیش از حد، تمایل بیش‌تری به تقلب و دستکاری حساب‌ها دارند. در واقع؛ آن‌ها برای پنهان‌نگه داشتن عملکرد بد خود که ناشی از برآوردهای نادقیق آن‌هاست، اقدام به دستکاری سود می‌زنند، زیرا سود شرکت معیاری جهت سنجش عملکرد مدیران می‌باشد، تا آن‌جا که پاداش مدیران تابعی از سود شرکت معرفی می‌گردد. انتظار می‌رود شرکت‌های دارای مدیران با اعتماد به نفس بیش از حد، به میزان بیش‌تری اقدام به دست‌کاری سود نمایند. از این رو، در فرضیه دوم پژوهش به بررسی تأثیر نقش تمایلات شخصی و انگیزه‌های شخصیتی آن‌ها بر اساس معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیران در وضعیت شرکت‌ها (دستکاری گزارشات با هدف گمراهی استفاده‌کنندگان) در سطح شرکت‌های بورسی پرداخته شد. نتایج حاصله حاکی از تأیید و تأثیر مستقیم معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیران بر میزان دستکاری سود در رابطه با تأثیر مستقیم معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیران بر میزان دستکاری سود، موافق با نتایج پژوهش‌های قبلی بومن (۲۰۱۴)، تین شی و همکاران (۲۰۱۴)، چرند و زخمن (۲۰۱۱) و پیرمرادی (۱۳۹۳) است.

پیشنهاد‌های ناشی از یافته‌های پژوهش

۱- با توجه به تأثیر مستقیم معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیران بر میزان دستکاری سود شرکت‌ها، به نظر می‌رسد مدیران با اعتماد بیش از حد، تمایل بیش‌تری به تقلب و دستکاری حساب‌ها دارند. از این رو؛ به سهامداران به ویژه سهامداران عمده و نهادی بالقوه شرکت‌های بورسی پیشنهاد می‌شود در راستای تصمیم‌گیری درست و بهینه و در جهت اطمینان از کیفیت سود شرکت‌های بورسی، به این موضوع (یعنی؛ سطح تمایلات شخصی و انگیزه‌های شخصیتی مدیران بر اساس معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد آنان) توجه نمایند.

۲- همچنین با توجه به تأثیر مستقیم اهرم مالی بر ورشکستگی شرکت‌ها، به سهامداران به ویژه سهامداران عمده و نهادی و همچنین وام‌دهندگان شرکت‌های بورسی پیشنهاد می‌شود در راستای تصمیم‌گیری درست و بهینه در جهت اطمینان از بازیافت اصل سرمایه‌گذاری و همچنین اصل و فرع وام اعطایی خود به شرکت‌های بورسی، در زمینه پیش‌بینی ورشکستگی شرکت‌های بورسی، دقت بیشتری به خرج داده و عواملی از قبیل میزان بدهی در ساختار سرمایه شرکت‌ها را به عنوان عامل افزایش ورشکستگی آنان مدنظر قرار دهند. به مدیران مالی شرکت‌های بورسی نیز پیشنهاد می‌شود در راستای جلوگیری از ورشکستگی، به این موضوع (یعنی؛ میزان بدهی در ساختار سرمایه شرکت)، توجه نموده و در این زمینه، بستر مناسب را فراهم و اقدامات و استراتژی‌های مناسب را در جهت تعیین میزان مطلوب و مناسب سطح بدهی‌های شرکت اتخاذ نمایند.

۳- با توجه به عدم تأثیر معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد مدیران بر ورشکستگی شرکت‌ها، به نظر می‌رسد احتمال ورشکستگی شرکت‌های بورسی، مستقل از تمایلات شخصی و انگیزه‌های شخصیتی مدیران بر اساس معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد آنان است. از این رو؛ به سهامداران به ویژه سهامداران عمده و نهادی و همچنین وام‌دهندگان شرکت‌های بورسی پیشنهاد می‌شود در راستای تصمیم‌گیری درست و بهینه در جهت اطمینان از بازیافت اصل سرمایه‌گذاری و همچنین اصل و فرع وام اعطایی خود به شرکت‌های بورسی، در زمینه پیش‌بینی ورشکستگی شرکت‌های بورسی، دقت بیشتری به خرج

داده و سایر عوامل بجز تمایلات شخصی و انگیزه‌های شخصیتی مدیران بر اساس معیارهای مختلف اعتماد به نفس بیش از حد آنان را مدنظر قرار دهند.

تشکر و قدردانی

سپاس پروردگار بزرگ که توفیق انجام این پژوهش را به اینجانب عطا فرمود. تشکر خالصانه خود را تقدیم می‌نمایم به همه عزیزانی که در تدوین و تکمیل پژوهش حاضر نقش برجسته‌ای داشته‌اند. شایان ذکر است همه اعتبار مالی طرح پژوهشی حاضر، توسط دانشگاه آزاد اسلامی واحد سیرجان تامین شده است.

منابع

- ۱- ابراهیمی، سید کاظم، بهرامی نسب، علی، احمدی مقدم، منصور (۱۳۹۵)، رابطه بین تصمیمات تامین مالی با انواع مدیریت سود، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۸، شماره ۳۰، ص ۸۳-۱۰۲.
- ۲- اردالی، ملیحه (۱۳۹۴). بررسی رابطه بیش اعتمادی مدیران و تجدید ارائه صورتهای مالی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد سیرجان.
- ۳- باغومیان، رافیک، محمدی، حجت، طاهری، منصور (۱۳۹۶)، رکود اقتصادی و مدیریت سود، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال ۱۰، شماره ۳۲، ص ۲۹-۴۲.
- ۴- بولو، قاسم، حسنی القار، مسعود (۱۳۹۴)، بررسی تأثیر بیش اطمینانی مدیریت بر هموارسازی سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابداری، سال ششم، شماره ۲۱، ص ۳۱-۵۳.
- ۵- پیرمادی، فاطمه (۱۳۹۳)، تاثیر بیش اعتمادی مدیریت بر کیفیت سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات سیرجان.
- ۶- پیرمادی، فاطمه، علی نژاد ساروکلانی، مهدی و شول، عباس (۱۳۹۲)، تاثیر بیش اعتمادی مدیریت بر کیفیت ارقام تعهدی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دومین کنفرانس ملی حسابداری، مدیریت مالی و سرمایه گذاری.

- ۷- حساس یگانه، یحیی، حسنی القار، مسعود، مرفوع، محمد (۱۳۹۴)، بیش اطمینانی مدیریت و حق الزحمه حسابرسی، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۲، شماره ۳، ص ۳۸۴-۳۶۳.
- ۸- خلیل زاده، محمد، سرداری، روزبه (۱۳۹۲)، تحلیلی از کیفیت سود به عنوان ابزار مالی دادگاهی، مجله حسابررس، شماره ۶۸.
- ۹- خواجهوی، شکراله، امیری، فاطمه السادات (۱۳۹۲)، شناسایی مهمترین عوامل موثر در ورشکستگی شرکتها با استفاده از تکنیک TOPSIS-AHP، سال ۱۱، شماره ۳۸، ص ۶۹-۹۰.
- ۱۰- خوش طینت، محسن، نادى قمی، ولی اله (۱۳۸۸)، چارچوب رابطه رفتار اطمینان بیش از حد سرمایه- گذاران با بازده سهام، فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره ۲۵، ص ۵۳-۸۸.
- ۱۱- دانشور، محمود، عاقل کاخکی، حسن، هاتف، حکیمه، سردری، علی اکبر (۱۳۸۸)، نقش مدیریت در عملکرد شرکت های تعاونی تولید روستایی استان خراسان رضوی، فصلنامه روستا و توسعه، سال ۱۲، ص ۲۳-.
- ۱۲- رامشه، منیژه، ملانظری، مهناز (۱۳۹۳)، بیش اطمینانی مدیریت و محافظه کاری حسابداری، دانش حسابداری، دوره ۵، شماره ۱۶، ص ۷۹-۵۵.
- ۱۳- سعیدی، علی، حمیدیان، نرگس، ربیعی، حامد (۱۳۹۲)، رابطه بین فعالیت های مدیریت سود واقعی و عملکرد آتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال ۶، شماره ۱۷، ص ۴۵-۵۸.
- ۱۴- علی نژاد ساروکلانی، مهدی، صبحی، مریم (۱۳۹۵)، تاثیر بیش اعتمادی مدیران بر ساختار سرمایه، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۸، شماره ۳۱، ص ۹۳-۱۰۹.
- ۱۵- فلاح شمس لیالستانی، میرفیض، قالیباف اصل، حسن، سرابی نوبخت، سمیرا (۱۳۸۹)، بررسی اثر تجربه بر ریسک پذیری، بیش اطمینانی و رفتار توده وار مدیران شرکت های سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه بورس اوراق بهادار، شماره ۱۲، سال سوم، ص ۲۵-۴۲.
- ۱۶- قدیری مقدم، ابوالفضل، غلام پور فرد، محمد مسعود، نصیرزاده، فرزانه (۱۳۸۸)، "بررسی توانایی مدل های پیش بینی ورشکستگی آلتمن و اهلسون در پیش بینی ورشکستگی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار"، مجله دانش و توسعه، سال شانزدهم، شماره ۲۸،
- ۱۷- کردستانی، غلامرضا، تاتلی، رشید (۱۳۹۵)، پیش بینی دستکاری سود: توسعه یک مدل، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۳، شماره ۱، ص ۹۶-۷۳.
- ۱۸- منصور، جهانگیر (۱۳۸۷)، قانون تجارت، تهران، نشر دیدار.

- ۱۹- مهران، ساسان، کرمی، غلامرضا، سیدحسینی، سیدمصطفی، جهرومی، مهتاب (۱۳۹۵)، تئوری حسابداری: جلد دوم، تهران: انتشارات نگاه دانش.
- ۲۰- نصیری پوردری، سلاله، بنی مهد، بهمن، احمدزاده، حمید (۱۳۹۵)، بیش اعتمادی مدیر و بیش نمای سود، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، سال نهم، شماره سی ام، ص ۵۵-۶۵.
- ۲۱- نیکبخت، محمدرضا، شریفی، مریم (۱۳۸۹)، پیش بینی ورشکستگی مالی شرکت های بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از شبکه های عصبی مصنوعی، مدیریت صنعتی، دوره ۲، شماره ۴، ص ۱۶۳-۱۸۰.
- ۲۲- نیکبخت، محمدرضا، شعبانزاده، مهدی، کلهر، کورش (۱۳۹۵)، بررسی تأثیر بی اعتمادی مدیران بر حوالزحمه حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری، دوره ۲، شماره ۱، ص ۱۸۱-۱۸۹.
- ۲۳- هاشم، ولی پور، افشار زیدآبادی، فاطمه، تقی نژاد، زیبا، (۱۳۹۴)، بررسی تاثیر بیش اعتمادی مدیریت بر عملکرد شرکت ها، سیزدهمین همایش ملی حسابداری ایران، دانشگاه تهران.
- 24- Aralati, Maliha (2015). Investigate the relationship between managers' uncertainty and refinement of financial statements. Master's Thesis. Islamic Azad University of Sirjan Branch. .(In Persian)
- 25- Ali Nejad Saroklaee, Mehdi, Sobhi, Maryam (2016), The Effect of Managers' Mindfulness on Capital Structure, Financial Accounting and Audit Research, Vol. 8, No. 31, pp. 93-109. .(In Persian)
- 26- Almeida, H; Campello, M; Weisbach, M.S (2003). The cash flow sensitivity of cash. Working paper.
- 27- Beneish, M. D. (1999). The Detection of Earning Manipulation. Financial Analysts Journal, 55 (5): 24-36.
- 28- Bogomian, Rafik, Mohammadi, Hojjat, Taheri, Mansour (2017), Economic Recession and Earnings Management, Journal of Management Accounting, Vol. 10, No. 32, pp. 29-42. .(In Persian)
- 29- Bulu, Qassim, Hasani Alaghar, Masoud (2015), Investigating the Effectiveness of Management Efficiency on Smoothing of Profits in Companies Accepted in Tehran Stock Exchange, Journal of Accounting Knowledge, Year 6, No. 21, pp. 31-53. .(In Persian)
- 30- Bouwman, C. (2014). Managerial optimism and earnings smoothing. Journal of Banking & Finance, 41, 283-303.
- 31- Daneshvar, Mahmoud, Akel Kakhkishi, Hasan, Hatif, Hakimeh, Sardari, Ali Akbar (2009), The Role of Management in the Performance of Cooperative Enterprises of Rural Production in Razavi Khorasan Province, The Village and Development Quarterly, 12, p. 23-.(In Persian)
- 32- Duellman, S, Hurwitz, H, and Sun, Y., (2015) Managerial overconfidence and audit fees, Journal of Contemporary Accounting & Economics , Volume 11, Issue 2, PP. 148-165.

- 33- Ebrahimi, Seyyed Kazem, Bahramini Nasab, Ali, Ahmadi Moghadam, Mansour (2016), The Relationship Between Financing Decisions and Types of Earnings Management, Financial Accounting and Audit Research, Vol. 8, No. 30, pp. 83-102. (In Persian)
- 34- Fallah Shams Lilastani, Mirfiyad, Qalibbaf Asl, Hassan, Sarabi Nobakht, Samira (2010), Investigating the effect of experience on risk-taking, reliability and mass management of investment companies managers in Tehran stock exchange, Quarterly Journal Securities No. 12, Third Year, pp. 25-42. (In Persian)
- 35- Franceschetti, B. & Koschtial, C. (2013). Do Bankrupt Companies Manipulate Earning More than the Non-Bankrupt Ones? Journal of Finance and Accountancy, 12: 14-34.
- 36- George, R; Rezaul, K; Qian, J (2008). Investment-Cash Flow Sensitivity and Financial Constraints: An Analysis of Indian Business Group Firms, available at SSRN.com.id=683725.
- 37- Khalilzadeh, Mohammad, Sardari, Roozbeh (2013), An Analysis of the Quality of Profit as a Financial Instrument, Auditor's Journal, No. 68. (In Persian)
- 38- Khoshmatounet, Mohsen, Nadiighemi, Vali-elhah (2009), The Relationship Between the Confidence Behavior of Investors with Stock Returns, Journal of Accounting Studies, No. 25, pp. 53-88. (In Persian)
- 39- Khojavi, Shokraleh, Amiri, Fatemeh-al-Sadat (2013), Identification of the most important factors in bankruptcy of companies using TOPSIS-AHP technique, vol. 11, No. 38, p. 69-90. (In Persian)
- 40- Hashem, Valipoor, Afshar Zeidabadi, Fatemeh, Taghi Nejad, Beautiful, (2015), Investigating the Impact of Management Trust on Corporate Performance, 13th National Accounting Conference of Iran, University of Tehran. (In Persian)
- 41- Huang, R, Tan, K. J. K., Faff, R. W. (2015). CEO Overconfidence and Corporate Debt Maturity, Journal of Corporate Finance.
- 42- Impink, J. (2010). Earning manipulation and bankruptcy: WorldCom, Bachelor papar, University of Amesterdam.
- 43- Mansoor, Jahangir (2008), Trade Law, Tehran, Visit.
- 44- Mehrani, Sasan, Karami, Gholamreza, Seyyed Hosseini, Seyyed Mostafa, Jahromi, Mahtab (2016), Accounting Theory: Volume II, Tehran: Ghazan Danesh Publication. (In Persian)
- 45- Nassiri Pourdari, Solaleh, Banimi Mahd, Bahman, Ahmadzadeh, Hamid (2016), Managing Director and Exaggeration of Profit, Journal of Management Accounting, Quarterly Journal, No. 51, p. 55-65. (In Persian)
- 46- Newton, G. w., (2009). Bankruptcy and Insolvency Accounting, Forms and Exhibits. Volume 2, John Wiley & Sons, Inc. Seventh Edition.
- 47- Newton, G.W. (1998). "Bankruptcy insolvency accounting practice and procedure", New Jersey: John Wiley & Sons Inc.
- 48- Nikbakht, Mohammad Reza, Sharifi, Maryam (2010), The prediction of financial bankruptcy of Tehran Stock Exchange companies using artificial neural networks, Industrial Management, Volume 2, Issue 4, pp. 163-180. (In Persian).
- 49- Nikbakht, Mohammad Reza, Shabanzadeh, Mehdi, Kalhor, Cyrus (2016), Investigating the Impact of Managers' Trust on Audit Fees on Companies Accepted in Tehran Stock Exchange, Journal of Management and Accounting Studies,

- Volume 2, Issue 1 , P. 181-189. .(In Persian)
- 50- Kurdestani, Gholamreza, Tatali, Rashid (2016), Prediction of profit manipulation: development of a model, accounting and auditing, Volume 23, Issue 1, pp. 96-73. .(In Persian)
- 51- Ghadiri Moghadam, Abolfazl, Gholampour Fard, Mohammad Masoud, Nasirzadeh, Farzaneh (2009); "The study of the ability of Altman and Ahlson Bankruptcy prediction models in forecasting the bankruptcy of listed companies in stock exchange", Daneshvar & Development magazine, Year 16, No. 28. .(In Persian)
- 52- Ramshah, Manijeh, Melanazeri, Mahnaz (2014), Reliability and Conservatism in Accounting, Accounting Knowledge, Volume 5, Issue 16, pp. 55-79. .(In Persian)
- 53- Pirmoradi, Fatemeh (2014), The Impact of Management Trust on the Quality of Earnings in Companies Accepted in Tehran Stock Exchange, Master's Degree, Islamic Azad University, Sirjan Science Research Center. .(In Persian)
- Sensitive, Yahya, Hosni-Alqar, Masoud, Marfou, Mohammad (2015), Managing and Auditing Audit, Accounting, Audit, Volume 22, Issue 3, pp. 384-363. .(In Persian)
- 54- Pirmoradi, Fatemeh, Ali Nejad Sarokkalei, Mehdi and Shool, Abbas (2013), The Impact of Management Trust on Accruality Quality of Accounts in Tehran Stock Exchange, Second National Accounting, Finance and Investment Conference. .(In Persian)
- 55- Saeidi, Ali, Hamidiyan, Narges, Rabiei, Hamed (2013), The Relationship Between Real Profit Management Activities and Future Performance of Accepted Companies in Tehran Stock Exchange, Journal of Management Accounting, Vol. 6, No. 17, p. 45- 58. .(In Persian)
- 56- Skala, D. (2008). Overconfidence is Psychology And Finance-An Interdisciplinary Literature Review. 33-50.